

ПОЛОНІЙНА АКАДЕМІЯ В ЧЕНСТОХОВІ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ І НАУКИ
В ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНОМУ КОНТЕКСТІ**

Матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції

24 – 25 березня 2016 року

AKADEMIA POLONIJNA W CZĘSTOCHOWIE
UNIWERSYTET NARODOWY W UŻHORODZIE
RADA MŁODYCH NAUKOWCÓW
PAŃSTWOWY UNIWERSYTET PEDAGOGICZNY
IMIENIA IWANA FRANKI W DROHOBYCZU
RADA MŁODYCH NAUKOWCÓW

**WSPÓŁCZESNE TRENDY ROZWOJU EDUKACJI I NAUKI
W KONTEKŚCIE INTERDYSCYPLINARNYM**

Materiały II Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej

24 – 25 marca 2016 roku

Częstochowa – Użhorod – Drohobycz
Посвіт
2016

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Полонійної академії в Ченстохові
(протокол № 7 від 4 березня 2016 року)*

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43
С 91

Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті : Матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 24 – 25 березня 2016 року) / [редактори-упорядники: І. Зимомря, В. Ільницький]. – Ченстохова – Ужгород – Дрогобич : Посвіт, 2016. – 432 с.

ISBN 978-617-7235-86-5

Видання містить доповіді II-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, природничих та економічних наук, біології, екології, охорони навколишнього середовища, туризму, фізичного виховання та реабілітації, юриспруденції. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43

Редакційна колегія:

Кринські А. – д-р габ, професор; **Пантюк М.П.** – доктор педагогічних наук, професор; **Палінчак М.М.** – доктор політичних наук, професор; **Зимомря І.М.** – доктор філологічних наук, професор; **Ільницький В.І.** – кандидат історичних наук, доцент; **Грибок Н.М.** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Дмитрів І.І.** – кандидат філологічних наук, доцент; **Жигайло О.О.** – кандидат психологічних наук, доцент; **Жовтані Р.Я.** – кандидат філологічних наук, доцент; **Малаховська Т.О.** – кандидат хімічних наук, старший науковий співробітник; **Пагута М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Скотна Надія Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри практичної психології, ректор Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Борисов Вячеслав Вікторович, доктор педагогічних наук, професор Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Астаф'єв Олександр Григорович – доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури, компаративістики і літературної творчості Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ISBN 978-617-7235-86-5

© І. Зимомря, В. Ільницький, 2016
© Посвіт, 2016

ЗМІСТ

БІОЛОГІЯ. ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Алексик М., Сойма А., Обриський С. Аналіз адвентивної фракції урбанофлори міста Ужгорода	12
Бриндзя І. Вміст фотосинтезуючих пігментів у мохоподібних з крилиць території Прикарпаття	12
Гасинець Я., Куруц Н., Кормош Г. Природоохоронна діяльність як чинник збереження біологічного різноманіття Закарпаття	14
Головчук М. Перспективи конструювання лучних фітоценозів в умовах Передкарпаття	16
Карбованець О. Основні підходи до формування екологічних знань студентів-медиків з мікробіології	18
Матис М. Здоров'я людини в сучасному суспільстві	19
Миколаєнко Ю. Проблеми забрудненого довкілля у місті Прилуки Чернігівської області та його вплив на здоров'я дітей	21
Романцова О., Цина А. Адаптація законодавства Австрії з екології та охорони навколишнього середовища до вимог Євросоюзу	23
Слободян Л. Фітоіндикація засоленості субстрату в межах техногенних екотопів Дрогобицько-Бориславського урбопромислового комплексу	25

ІСТОРІЯ

Безкровний Ю. Українські газети Петербурга (1907) як періодичні видання національної громади міста	27
Бучковська І. Незламна духом Людмила Фоя	28
Вівчарик П. Меценатська діяльність отця Степана Качали у другій половині XIX ст.	31
Волкотруб Л. Швайпольт Фіоль – першодрукар українських книжок	32
Галик В. Іван Франко та Кирило Геник: до історії взаємин і співробітництва	34
Галів М., Чава І. Дрогобицька повітова шкільна рада (1921 – 1939 рр.)	39
Гринюка Б. Діяльність товариства «Сокіл» у селі Коцюбинці на Тернопільщині	41
Гриценко Г. Селяни у націотворчих процесах України і Білорусі (друга половина XIX – початок XX ст.)	42
Дегтярьов С. Види нагород цивільних чиновників, що впливали на їхній статус (кінець XVIII – перша половина XIX ст.)	44
Драган В. Стефан Ковалів: матеріали до історії життя та діяльності	46
Ільницький В. Використання українськими націоналістами фототехніки у Карпатському краї ОУН (1945 – 1954)	48
Кухлев А. Матеріали особового походження музеїв Одеси як джерело з історії Півдня України кін. XIX – поч. XX ст.	50
Маркович М. Релігійна реформа імператора Юліана	52
Медвідь О. Науково-мемуарна та публіцистична спадщина Дмитра Палієва	54
Мельничок Ю. Штрихи до історичного портрету В. Андрусяка-«Різуна»	56

Троценко Р. Теоретичні засади формування фахових компетентностей майбутніх економістів як соціально-педагогічна проблема	328
Фалько Ю., Розуменко А. Впровадження дистанційного навчання у практику роботи середніх загальноосвітніх шкіл	330
Фартушок Л. Виховуємо здорову дитину у сучасному світі	332
Федорович А. Моральні засади педагогічного спілкування	333
Хрупало М. Інтегративність проектної діяльності як засіб формування професійної компетентності майбутніх офіцерів тилу	335
Чайка М., Галатюк Ю. Застосування комп'ютера в організації лабораторних робіт з фізики ..	337
Чейпеш І. Актуальні аспекти сучасної іншомовної освіти	339
Черненко Г. Самостійна робота у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи	340
Чумак Л. Розвиток професійної майстерності вчителя зарубіжної літератури в системі післядипломної освіти засобом інтегрального навчально-атестаційного комплексу	342
Шаран О., Луб О. Дидактичні особливості розвитку допитливості учнів першого класу на уроках математики	344
Шаран О., Манько Л. Особливості організації навчально-пошукової діяльності молодших школярів на уроках математики	346
Шевченко А. Потенціал інтерактивних технологій у формуванні фахової компетентності майбутніх офіцерів тилу	348
Шулигіна Р. Сутність та складові професійної позиції майбутнього вчителя початкової школи	350
Шустак Ю. Неформальна освіта дорослих Канади	352
Яцканич Н. Імплицитний та експліцитний підходи в процесі формування граматичної компетенції	354

ПСИХОЛОГІЯ. МЕДИЦИНА

Бартош В., Біскулек-Ванот А. 3D-друк на службі медицині	356
Гетьманчук П. Internet у інформаційно-психологічних конфліктах сучасності	359
Зимянський А. Психологічна структура образу «Я-педагог» студента»	360
Туревич О. Психологічна стійкість в структурі життєвої стійкості особи юнацького віку	362

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ. ТУРИЗМ

Васільєв В., Логвиненко О. Інтерес до фізичної культури як компонент фізичного виховання учнів загальноосвітньої школи	364
Габчак Н. Передумови формування туристично-рекреаційного продукту в межах Виноградівського району Закарпатської області	366
Грибок Н., Живчин А. Методика побудови індивідуальної оздоровчої системи студента спеціальної медичної групи	367
Закаляк Н., Ковалів Г. Аспекти немедикаментозної терапії і профілактики бронхіальної астми у дітей	369

2. Капінус О. С. Практичні механізми впровадження моделі формування соціальної відповідальності майбутніх офіцерів засобами інтерактивних технологій та результати експериментального дослідження / О. С. Капінус // Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук. праць. – К. : НУОУ, 2014. – Вип. 2 (39). – С. 81–86.

3. Кирилюк В. В. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх офіцерів-прикордонників засобами інтерактивних технологій: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Кирилюк В. В. – Х., 2012. – 20 с.

4. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / Олена Іванівна Пометун. – К. : СПД Кулінічев Б.М., 2007. – 144 с.

*Раїса ШУЛИГІНА,
м. Київ*

СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Суспільні перетворення на шляху демократизації соціальних процесів вимагають від системи освіти пошуку найбільш новітніх орієнтирів удосконалення процесу професійної підготовки майбутніх вчителів. Адже вчительська професія пред'являє сьогодні підвищені вимоги до особистісних і професійних якостей майбутніх фахівців, розвитку відповідних ціннісно-смыслових потенцій, формування особистісно орієнтованої професійної позиції.

Психологічні й педагогічні основи професійної позиції вивчали М. Боритко, Г. Залеський, Л. Кандибович, Є. Климов, Л. Красовська, К. Лаптева, О. Подолянюк, Г. Семенова, Е. Трубников, А. Чернявська, С. Щербина, В. Якуніна та інші; питання педагогічної позиції вчителя розглядали К. Артамонова, Л. Буйновська, С. Вершловський, і Зязюн, В. Ільїн, І. Ісаєв, Б. Ломов, В. М'ясищев, С. Рубінштейн, В. Ядов та інші.

На думку багатьох науковців, зокрема І. Беха, Е. Бондаревської, і Зімньої, Л. Кондрашової, В. Серікова, І. Якиманської, саме «позиція» є свідченням професійної зрілості педагога, охоплюючи ті особливості його свідомості й зовнішньої активності, що характеризують готовність працювати в умовах певної освітньої парадигми.

Проблемі формування професійної позиції майбутніх учителів і її окремих компонентів присвячені праці українських науковців Л. Красовської та С. Щербини. Інші, дотичні до цієї проблеми аспекти, знайшли відображення у дисертаційній роботі І. Луценко про застосування засобів методичної роботи школи для формування активної професійної позиції вчителів-початківців. Проте майже відсутні праці, в яких були б науково обґрунтовані усі складові професійної позиції вчителя та умови її формування в системі підготовки майбутніх фахівців.

За твердженням В. Сластьоніна, явище професійної педагогічної позиції відображає систему тих інтелектуальних, вольових і емоційно-оцінних ставлень особистості до світу, педагогічної дійсності та педагогічної діяльності зокрема, які є джерелом активності педагога.

Визначення поняття «*позиція*» особистості у наукових доробках вчених різняться, оскільки тлумачаться по різному: як «роль», «ставлення», «статус», «точка зору», як умова в якій особистість проявляє себе (В. Селіванов), як структурне утворення особистості

(Б. Париґін), як система людських відношень на різних етапах розвитку особистості (О. Леонтьєв). Щодо професійної позиції, то дослідники розуміють її як сформовану професійно-особистісну якість, що базується на розвитку системи ціннісних, смислових і емоційних ставлень до педагогічної професії – це позиція активного суб'єкта, який самостійно приймає рішення відповідно до внутрішніх цінностей, мотивації, переконань.

Учені вживають поняття «позиція» для позначення особливостей поведінки, пов'язаної з процесом самоствердження і саморозвитку особистості як професіонала, при позначенні основних функцій індивіда в системі соціальних спільнот і при вирішенні професійних завдань. Завдяки виокремлення у професійній позиції суб'єктної складової це має наступні прояви:

- суб'єктивна фіксація професійно-значущих способів діяльності, вироблення на цій основі власної системи дій;
- вироблення особистісних критеріїв і норм професійної діяльності;
- вихід за межі нормативної діяльності, здатність авторського проектування особистісно значущого способу здійснення життєвих і професійних стратегій.

Конкретизація складових професійної позиції особистості майбутнього вчителя, пов'язана зі встановленням «загального» й «особливого», де «загальне» визначається насамперед умовами освіти у вищій школі й підготовкою майбутнього вчителя до вступу у вільний ринок професійної праці. Так, майбутньому фахівцю, що перебуває в умовах вищої професійної освіти, позиція дозволяє:

- визначати особистісне ставлення і смисл одержуваної освіти;
- суб'єктно використати наявні освітні умови;
- проектувати та реалізовувати індивідуальний освітній, а згодом і професійний маршрут власної педагогічної діяльності.

Отже, враховуючі існуючі точки зору, було визначено, що професійна позиція майбутнього вчителя початкової школи має розглядатися як складне особистісне утворення, яке характеризується:

- позитивним ставленням до власної професійної діяльності;
- готовністю до творчої педагогічної праці та творчого стилю мислення;
- високим рівнем моральної свідомості;
- стійким способом професійної поведінки, що передбачає наявність педагогічного такту, почуття відповідальності, обов'язку і гуманізму;
- прагненням досягати ефективних результатів у конкретних умовах праці;
- наявністю рефлексивного рівня свідомості;
- прагненню до самовдосконалення тощо.

Сприятливі формуванню стійкої професійної позиції майбутнього вчителя початкової школи можна лише в педагогічно комфортному навчальному середовищі вищого навчального закладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. – СПб. : Евразия, 1999. – 478 с.
2. Темченко О. В. Педагогічна позиція: сутність та шляхи формування / О. В. Темченко // Імідж сучасного педагога. – 2006. – № 3–4 (62–63). – С. 109–111.

3. Темченко О.В. Формування професійної позиції вчителя загальноосвітньої школи / О. В. Темченко // Наукові праці. Серія : Педагогіка, психологія і соціологія. – Донецьк : ДВНЗ «ДонНТУ», 2009. – Вип. 5 (155). – Ч. II – С. 103–108.

Юлія ШУСТАК,

м. Остроз

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ КАНАДИ

В умовах сучасної соціально-економічної динаміки індивід постає перед необхідністю постійного удосконалення знань та набуття нових навичок задля його високої конкурентоспроможності на вітчизняному та світовому ринку праці, а також для задоволення особистих освітніх та навчальних потреб. Різноманітність та гнучкість форм, методів і засобів неформальної освіти, яка у світовій науці та практиці найчастіше функціонує в контексті освіти протягом життя, становить значний ресурс для задоволення зростаючої потреби особистості у постійному розвитку. На відміну від досить консервативної формальної освіти, неформальна освіта є динамічною і може реагувати на запит як окремого індивіда, так і всього суспільства у їх прагненні до оновлення знань та вмінь.

В останні роки, вивчення зарубіжного досвіду реалізації неформальної освіти дорослих знаходить все ширшого відображення у вітчизняному науковому дискурсі, а необхідність модернізації системи освіти в Україні слугує імперативом для застосування ефективних іноземних практик у національному освітньому просторі. Так, зокрема, Закон України «Про професійний розвиток працівників» від 12 січня 2012 року, вперше дає нормативно-правове визначення терміну «неформальне навчання», декларує право роботодавця здійснювати навчальний процес своїх працівників, не обмежуючись ні в формах, ні в засобах, та регулює процес підтвердження результатів неформального професійного навчання працівників [4]. В той же час, зазначені положення не охоплюють широкого кола актуальних питань і потребують глибшого опрацювання з можливим впровадженням позитивних зарубіжних практик у сфері неформальної освіти дорослих. Серед країн з високим рівнем освіти особливої уваги заслуговує досвід Канади у запровадженні та розвитку системи освіти дорослих та неформальної освіти дорослих зокрема.

Починаючи з другої половини ХХ століття, інтенсивний розвиток економіки Канади, стрімкий науково-технічний прогрес, поява нових спеціальностей та розширення ринку праці, дали потужний поштовх для розвитку освіти дорослих як суспільного руху та важливого інструменту національної політики. Визначною рисою розвитку освіти дорослих цього періоду є впровадження концепції «освіта протягом всього життя», в контексті якої у Канаді розширюється мережа навчальних закладів та установ, спрямованих на задоволення освітніх потреб дорослих індивідів, виникають нові прогресивні форми організації навчального процесу з широким застосуванням новітніх інформаційних технологій, з'являється поняття «неформальна освіта». Завдяки тому, що канадський уряд підтримує і заохочує розвиток неформальної освіти дорослих, Канада знаходиться на сьомому місці серед країн з добре розвиненою системою освіти та навчання (згідно стандартів Організації економічної співпраці і розвитку, 2008) [1; 88–